

HOTĂRÎREA CURȚII CONSTITUȚIONALE
pentru controlul constituționalității Hotărîrii Guvernului nr.
744 din 6 iulie 1998 "Despre aprobarea proiectului de lege pentru
modificarea Legii privind investițiile străine" și pentru
controlul constituționalității Legii nr. 114-XIV din 29 iulie 1998
"Pentru modificarea Legii privind investițiile străine" *

Nr.39 din 15.12.98

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.116-118/45 din 30.12.1998

* * *

* M.O. nr. 79-80 din 26.08.1998, art. 542

ÎN NUMELE REPUBLICII MOLDOVA,
Curtea Constituțională în componența:

Pavel BARBALAT	- președinte
Nicolae CHISEEV	- judecător
Mihai COTOROBAI	- judecător
Constantin LOZOVANU	- judecător
Gheorghe SUSARENCO	- judecător-raportor

cu participarea grefierului Aliona Balaban, deputatului în Parlament Victor Cecan, autorul sesizării, reprezentantului Guvernului Anatol Arapu, ministru al finanțelor, reprezentantului Parlamentului Radu Țurcanu, consultant superior în Direcția juridică a Aparatului Parlamentului, călăuzindu-se de art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, art.4 alin.(1) lit. a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 4 alin. (1) lit. a) din Codul jurisdicției constituționale, a examinat în ședință plenară deschisă dosarul pentru controlul constituționalității Hotărîrii Guvernului nr. 744 din 6 iulie 1998 "Despre aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii privind investițiile străine" și pentru controlul constituționalității Legii nr. 114-XIV din 29 iulie 1998 "Pentru modificarea Legii privind investițiile străine".

Temei pentru examinarea dosarului a servit sesizarea deputatului în Parlament Victor Cecan, depusă la 11 septembrie 1998, în conformitate cu art. 24 și 25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 38 și 39 din Codul jurisdicției constituționale.

Prin decizia Curții Constituționale din 18 noiembrie 1998 sesizarea a fost acceptată pentru examinare în fond.

În procesul examinării preliminare au fost solicitate puncte de vedere Parlamentului, Guvernului, Ministerului Justiției.

Analizînd materialele dosarului, audiind informația judecătorului-raportor, argumentele și explicațiile autorului sesizării, reprezentanților Guvernului și Parlamentului,

Curtea Constituțională
a constatat:

1. La 6 iulie 1998 Guvernul, prin Hotărîrea nr. 744, a aprobat și a prezentat Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru modificarea Legii privind investițiile străine.

În baza proiectului de lege prezentat de Guvern, Parlamentul Republicii Moldova, la 29 iulie 1998, a adoptat Legeanr. 114-XIV "Pentru modificarea Legii privind investițiile străine".

Prin modificarea introdusă au fost anulate niște facilități suplimentare - întreprinderile, în al căror capital social investițiile străine depășesc suma echivalentă cu 1 milion dolari SUA, după constituirea capitalului social în modul prevăzut de legislație și declararea primului venit, se scutesc de plata taxei pe valoarea adăugată pe un termen de 3 ani de la data încheierii acordului cu Inspectoratul Fiscal Principal de Stat, cu condiția că cel puțin 80% din

suma taxei pe valoarea adăugată, calculată și nevărsată la buget, se investesc în dezvoltarea producției proprii sau în programe de stat și ramurale de dezvoltare a economiei naționale.

Autorul solicită Curții Constituționale controlul constituționalității actelor sus-numite pentru următoarele motive:

a) Hotărîrea Guvernului ce conține această inițiativă legislativă nu a fost publicată în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova", așa cum o prevede art. 102 alin. (1) din Constituție.

Conținutul inițiativei legislative a Guvernului contravine conținutului Hotărîrii Guvernului nr. 523 din 4 iunie 1998 "Cu privire la Programul de activitate al Guvernului Republicii Moldova pentru anii 1998-2000", și anume capitolului 2, care reglementează activitatea investițională.

Autorul sesizării consideră că, deoarece Guvernul urmează să se conducă în activitatea sa de propriul Program, lucru stabilit de art. 96 alin. (2) din Constituție, derogarea de la Program, printr-o inițiativă legislativă, constituie o încălcare a art. 96 alin. (2) din Constituție.

b) Autorul sesizării aduce, de asemenea, argumente de neconstituționalitate a legii, în sensul că Legea nr. 114-XIV din 29 iulie 1998 nu corespunde conținutului prevederilor Legii nr. 1488-XIII din 11 februarie 1998 și unor prevederi ale Legii nr. 998-XII din 1 aprilie 1992, ceea ce, în viziunea autorului, conduce la încălcarea art. 76 și art. 126 alin. (2) lit. h) din Constituție.

2. Raportînd actele supuse controlului constituționalității la prevederile Legii Supreme, Curtea Constituțională reține următoarele.

Potrivit art. 73 din Constituție, dreptul la inițiativă legislativă aparține deputaților în Parlament, Președintelui Republicii Moldova și Guvernului. În virtutea principiului enunțat, Guvernul își exercită dreptul de inițiativă legislativă, înaintînd propunerile legislative Parlamentului. Aceste propuneri, avînd în vedere forma colectivă de exercitare a atribuțiilor, în corespundere cu art. 102 alin. (1) din Constituție și art. 30 din Legea cu privire la Guvern, sînt perfectate în formă de hotărîre.

Hotărîrea în cauză a Guvernului nu constituie un act normativ, nu are efecte juridice și nu impune legislativului adoptarea ei obligatorie în calitate de lege.

Examinarea inițiativelor legislative și adoptarea, în baza lor, a unor acte legislative sînt atribuții de bază ale Parlamentului, pe care el le exercită în mod opțional și deliberativ.

Pentru considerentele menționate, Curtea Constituțională constată că hotărîrea vizată a Guvernului nu poate fi supusă controlului constituționalității, deoarece, deși ea dă expresie mai multor dispoziții constituționale, nu impune efecte juridice și nu constituie un act normativ.

3. Argumentele invocate de autorul sesizării privind neconstituționalitatea Legii nr. 114-XIV din 29 iulie 1998 se reduc la:

- neconcordanța prevederilor diferitelor legi, ceea ce, în consecință, încalcă prevederile art. 126 alin. (2) lit.h) din Constituție;

- necorelarea acțiunii prevederilor diferitelor legi în timp, ceea ce poate conduce la încălcarea dispozițiilor art. 76 din Constituție referitoare la intrarea în vigoare a legii.

Art. 126 alin. (2) lit. h) din Constituție, invocat de autorul sesizării, stabilește că statul garantează inviolabilitatea investițiilor persoanelor juridice și fizice, inclusiv străine.

Inviolabilitatea investițiilor presupune că bunurile care fac obiectul investițiilor (valuta ca element al operațiunilor bancare, mecanismele tehnice, echipamentul, drepturile patrimoniale și nepatrimoniale, cum ar fi dreptul la proprietate intelectuală, dreptul de autor, brevete, patente ș.a.m.d., care se investesc în una din formele organizatorice de activitate stabilite prin lege) nu pot fi supuse altui regim de proprietate, decît cel existent. Investițiile străine, deci, nu pot fi expropriate, naționalizate sau supuse altor acțiuni decît prin lege și numai în cazul apărării intereselor

naționale, cu condiția obligatorie de a se acorda în asemenea cazuri compensații.

Astfel, Curtea Constituțională concluzionează că obiectul sesizării - anularea prin textul legii a unor facilități fiscale suplimentare, stabilite pentru unii investitori străini, - nu se referă la asigurarea inviolabilității investițiilor lor (dreptul la proprietate), lucru garantat de art. 126 alin. (2) lit. h) din Constituție, ci la particularitățile regimului fiscal, stabilit pentru venitul legal obținut de investitorii străini în urma activității economice.

Curtea reține că orice venit legal dobândit în urma unei activități constituie sursa de impozitare și, implicit, de finanțare a cheltuielilor publice, prevăzute prin bugetul de stat, în afara unor excepții justificate, pe care le stabilește legislativul.

Legislativul reglementează raporturile juridice referitoare la regimul fiscal în baza art. 132 din Constituție. Potrivit acestui articol, legislativul are libertatea de a stabili atât condiții generale de impozitare pentru agenții economici autohtoni, cât și condiții fiscale speciale, mai favorabile, pentru investitorii străini, important este însă ca la stabilirea criteriilor de impozitare să nu fie încălcate dispozițiile constituționale referitoare la factorii economici de piață: libera inițiativă economică și concurența loială.

Curtea Constituțională consideră că în ceea ce privește stabilirea sau anularea unor facilități fiscale, suplimentare la cele prevăzute deja, pentru investitorii străini, legislativul este în drept să aprecieze dacă regimul fiscal este sau nu este favorabil atragerii investițiilor străine și care ar putea fi efectele modificării acestuia.

Totodată, Curtea concluzionează că opțiunea legislativului pentru stabilirea unor regimuri fiscale speciale, atât timp cât ele nu contravin principiilor constituționale referitoare la economia de piață, nu poate face obiectul examinării de către Curtea Constituțională, deoarece aceasta ar însemna un amestec în activitatea legislativului.

Cît privește caracterul neunitar al reglementărilor cuprinse în diferite acte legislative și faptul că mecanismele de acțiune în timp a prevederilor Legii nr. 998-XII din 1 aprilie 1992, Legii nr. 1488-XIII din 11 februarie 1998 și Legii nr. 114-XIV din 29 iulie 1998 nu sînt corelate, argumente invocate de autorul sesizării, Curtea Constituțională nu le poate reține din următoarele considerente.

Potrivit art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, Curtea este competentă să se propună doar asupra compatibilității legilor cu Constituția. Concordanța legislației în vigoare și asigurarea unității reglementărilor legislative, potrivit art. 66 lit. c) din Constituție, sînt atribuții de bază ale Parlamentului. La fel, Curtea Constituțională nu are competența de a se pronunța asupra aplicării dispozițiilor unor legi sub raportul acțiunii lor în timp. Ea poate doar să constate dacă aceste dispoziții sînt conforme Constituției.

Pentru considerentele menționate, în baza art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, art. 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 60 lit. c) și art. 62 din Codul jurisdicției constituționale,

Curtea Constituțională

HOTĂRĂȘTE:

1. Declară constituțională Legea nr. 114-XIV din 29 iulie 1998 "Pentru modificarea Legii privind investițiile străine".

2. Sistează procesul privind controlul constituționalității Hotărîrii Guvernului nr. 744 din 6 iulie 1998 "Despre aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii privind investițiile străine".

3. Prezenta Hotărîre este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova".

PREȘEDINTELE

CURȚII CONSTITUȚIONALE

Pavel BARBALAT

Chișinău, 15 decembrie 1998.

